

2011. évi ... törvény
a magyar nemzeti értékekről, a magyar nemzeti kincsekről és a
hungarikumokról

Az Országgyűlés felismerve, hogy

a) a nemzeti összetartozás, egység és a nemzeti tudat erősítése érdekében hazánk értékeit össze kell gyűjteni és ápolni kell;

b) a magyar történelem legnemesebb hagyományait és évszázados értékeit egy átfogó értéktárban kell összesíteni;

c) a nemzeti örökség nagyrabecsülése és védelme hozzájárul az új generációk nemzeti hovatartozásának, nemzeti azonosság tudatának kialakításához;

d) nemzeti örökségünk széles körű hazai és külföldi bemutatása, megismertetése mind az országimázs erősítésében, mind gazdasági, kulturális teljesítményünk, természeti értékeink elismertetése szempontjából kiemelkedő jelentőségű;

kinyilvánítja, hogy ezen értékeket az egyetemes értékek és az emberiség öröksége részének tekinti.

A magyar nemzeti értékek, és azokon belül a magyar nemzeti kincsek és a hungarikumok nemzeti örökségünk megőrzendő és egyedülálló részét képezik, magyarságra, valamint a történelmi és a mai Magyarországra jellemző mivoltukkal, különlegességükkel és minőségükkel jelentősen öregbítik hírnevünket, növelhetik megbecsülésünket az Európai Unióban és szerte a világon.

Nemzeti örökségünk az egyetemes emberi értékek tárházát gazdagítja, ezért nemzeti értékeink védelme, fenntarthatósága és hasznosíthatósága mindannyiunk közös érdeke.

A magyar történelem során harmonikus együttélésünknek köszönhetően a magyar kultúra részévé váltak a nemzeti és etnikai kisebbségek, valamint az egyes vallási közösségek értékei is, melyek közös örökségként ugyancsak a magyar és Magyarországhoz köthető nemzeti értékek tárházát gazdagítják.

Az Országgyűlés ennek érdekében a következő törvényt alkotja:

I. RÉSZ
ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. A törvény célja

1. §

E törvény célja

a) rendelkezni a magyar nemzet örökségét képező nemzeti és az egyetemes történelem során felhalmozott és megőrzött, valamint a közelmúlt kiemelkedő teljesítményeire épülő nemzeti örökségünk, úgy, mint a magyar nemzeti értékek (a továbbiakban: nemzeti érték), a magyar nemzeti kincsek (a továbbiakban: nemzeti kincs) és a hungarikumok rendszerezéséről, folyamatos bővítéséről és megőrzéséről;

b) szabályozni a magyar nemzeti értékek megőrzésével, védelmével és hasznosíthatóságával kapcsolatos feladatokat és intézményi tevékenységeket, amelynek a végrehajtásában különösen az állami és önkormányzati szervek vesznek részt, bevonva az érintett társadalmi szervezeteket, csoportosulásokat, egyházakat, határon túli szervezeteket, valamint a természetes személyeket;

c) meghatározni a magyar nemzeti értékek, magyar nemzeti kincsek és a hungarikumok körét, rendelkezni azok azonosításáról, nyilvántartásba vételéről és védelméről.

2. *Értelmező rendelkezések*

2. §

E törvény alkalmazásában:

a) *ágazati értéktár*: a hatáskörrel rendelkező állami szervek által azonosított nemzeti értékek gyűjteménye;

b) *csoportosulás*: tekintet nélkül annak jogi formájára vagy összetételére, az ugyanazon célért tevékenykedő természetes személyek társulása;

c) *európai uniós oltalommal rendelkező nemzeti érték*: az 510/2006/EK tanácsi rendelet, az 1898/2006/EK bizottsági rendelet, a 1234/2007/EK tanácsi rendelet, a 110/2008/EK parlamenti és tanácsi rendelet, az 509/2006/EK tanácsi rendelet, valamint az 1216/2007/EK bizottsági rendelet alapján oltalom alatt álló nemzeti érték;

d) *hungarikum*: olyan megkülönböztetésre, kiemelésre méltó nemzeti érték, amely több évszázada vagy nemzedékek során, vagy akár a közelmúltban történt létrejötte és nemzetközi szintű elismertetése után belföldön és külföldön egyaránt bizonyítja a magyar nemzeti örökséghez történő tartozást, és amelyet a külön jogszabályban meghatározottak szerint végzett egyedi értékelés eredményeként, vagy a már korábban elvégzett nemzetközi, továbbá hazai szakmai vagy jogi elismertetést követően a Hungarikum Nemzeti Bizottság (a továbbiakban: HNB) hungarikummá minősít;

e) *Hungarikumok Nemzeti Gyűjteménye*: a nemzeti értékek köréből a HNB által hungarikumnak vagy nemzeti kincsnek nyilvánított magyar értékek gyűjteménye;

f) *határon túli magyar közösségek értéktára*: a határon túli magyar nemzeti kisebbségek, közösségek adott országban elismert csoportosulása által nyilvántartott vagy gondozott nemzeti értékek gyűjteménye.

g) *magyar nemzeti kincs*: olyan megkülönböztetésre, kiemelésre méltó nemzeti érték, amely több évszázada vagy nemzedékek óta a magyar nemzeti történelmi múlt részévé, szimbólumává vált, és amelynek egyedi és megismételhetetlen jellegénél fogva biztosítani kell a nemzeti szintű számba vételt, fenntartást, megóvást és fokozott védelmet;

h) *Magyar Értéktár*: a települési, a megyei és az ágazati értéktárakat, valamint a határon túli értékeket összesítő gyűjtemény;

i) megyei értéktár: a megyei önkormányzat területén fellelhető helyi nemzeti értékek gyűjteményének nyilvántartása;

j) nemzeti érték: az a sajátosan magyar szellemi-termelő tevékenységhez, termelési kultúrához, tudáshoz és hagyományokhoz kapcsolódó szellemi, illetve termelő tevékenység eredményeként létrejött egyedi, különleges produktum, szolgáltatás, valamint azon egyedi, különleges természeti érték, amely

ja) igazolhatóan, dokumentáltan a magyar nemzeti történelmi múlthoz köthető, vagy Magyarországon illetve a magyar nemzethez kapcsolódóan a közelmúltban létrejött, de hazai és nemzetközi elismeréssel bír;

jb) hazai szempontból meghatározó jelentőségű, valamint termék vagy szolgáltatás esetében kielégíti a HNB által meghatározott különleges minőségi követelményeket;

jc) amelyet a magyarországi lakosság - de legalább egy meghatározott tájegység lakossága - magyarságra jellemzőnek és közismertnek fogad el, és

jd) külföldön is magyar sajátosságként ismerhető és ismertethető meg.

k) nemzetközi elismerésben részesített nemzeti érték: azon nemzeti érték, mely a vonatkozó jogszabályok alapján a világörökség részét képezi;

l) települési értéktár: a települési önkormányzat területén fellelhető helyi nemzeti értékek gyűjteményének nyilvántartása.

II. RÉSZ

A NEMZETI ÉRTÉKEK AZONOSÍTÁSA, RENDSZEREZÉSE ÉS VÉDELME

3. A nemzeti értékek azonosítása

3. §

(1) A nemzeti értékek megóvandó értékek, azok azonosításában, rendszerezésében és fenntartásában az állami szervek közül a települési önkormányzatok, a megyei önkormányzatok és a hatáskörrel rendelkező állami szervek működhetnek közre.

(2) A nemzeti értékek azonosításában közreműködhetnek egyházak, hazai, valamint határon túli társadalmi és civil szervezetek, csoportosulások is.

4. A települési értéktár

4. §

(1) A települési önkormányzat Települési Értéktár Bizottságot hozhat létre, amely - a külön jogszabályban meghatározottak szerint - szervezi a helyi nemzeti értékek (a továbbiakban: helyi értékek) azonosítását, létrehozza a helyi értékek gyűjteményét, és kezdeményezi a helyi értékek Magyar Értéktárba történő felvételét.

(2) A települési önkormányzat a Települési Értéktár Bizottság munkájának ellátásával megbízhat a település területén működő, már korábban is nemzeti értékek azonosítását, gondozását végző állami, települési önkormányzati, egyházi vagy társadalmi szervezet által fenntartott intézményt, szervezetet vagy azok csoportját.

(3) Egyes községek a helyi értékek gyűjteményét közösen is elkészíthetik és kezdeményezhetik a gyűjtemény Magyar Értéktárba történő felvételét.

5. A megyei értéktár

5. §

(1) A megyei önkormányzat Megyei Értéktár Bizottságot hozhat létre, amely - a külön jogszabályban meghatározottak szerint - szervezi a megye területén azonosított helyi értékek összesítését, gondoskodik a még nem azonosított, de a megye területén fellelhető megyei nemzeti értékek (a továbbiakban: megyei értékek) azonosításáról, létrehozza a megyei értékek gyűjteményét és kezdeményezi a megyei értékek Magyar Értéktárba történő felvételét.

(2) A megyei önkormányzat a Megyei Értéktár Bizottság munkájának ellátásával megbízhat a megye területén működő, már korábban is nemzeti értékek azonosítását, gondozását végző állami, megyei önkormányzati, egyházi vagy társadalmi szervezet által fenntartott intézményt, szervezetet vagy azok csoportját.

6. Az ágazati értékek

6. §

(1) Az egyes ágazatokért felelős miniszterek meghatározzák a saját szakágazatukban a feladatkörükbe tartozó, egyéb szabályozás szerint önállóan nyilvántartott, a nemzeti érték fogalmának megfelelő termékek, létesítmények, szolgáltatások vagy természeti értékek (a továbbiakban: ágazati értékek) körét.

(2) A nemzeti értékek azonosításában és rendszerezésében hatáskörrel rendelkező miniszter:

- a) a vidékfejlesztésért felelős miniszter;
- b) a gazdaságpolitikáért felelős miniszter;
- c) a kultúráért és az oktatásért felelős miniszter.

7. A Magyar Értéktár

7. §

(1) Amennyiben a települési önkormányzat Települési Értéktár Bizottságot hozott létre, úgy az általa összesített értéktárat minden év június 30-ig megküldi a Megyei Értéktár Bizottságnak. Amennyiben az adott megye területén nem működik Megyei Értéktár Bizottság, úgy a listát közvetlenül a HNB-nek küldi meg.

(2) Amennyiben a megyei önkormányzat döntése szerint létrehozásra kerül a Megyei Értéktár Bizottság, úgy az összesíti és rendszerezi a települési értéktárakat.

(3) A megyei értéktár összesítése során a Megyei Értéktár Bizottság gondoskodik arról, hogy a több településről beérkezett, azonos nemzeti értékek egy megyei nemzeti értéként kerüljenek nyilvántartásra.

(4) A megyei értékek közé felvett új értékeket tartalmazó bővített megyei értéktárat a Megyei Értéktár Bizottságok minden év december 31-ig megküldik a HNB részére.

(5) A települési és megyei értéktárba nemzeti érték felvételét bármely magyar állampolgár, valamint egyház, társadalmi szervezet és csoportosulás is kezdeményezheti.

8. §

(1) A nemzeti értékek részét képezik és ezért a Magyar Értéktár elemei

- a)* az egyes hatáskörrel rendelkező állami szervek nyilvántartásában szereplő nemzeti értékek;
- b)* az európai uniós oltalommal rendelkező nemzeti értékek, valamint
- c)* a nemzetközi elismerésben részesített nemzeti értékek.

(2) A hatáskörrel rendelkező állami szervek a feladatkörükben fellelhető ágazati értékeket tartalmazó nemzeti értékeket e törvény hatálybalépését követő egy éven belül megküldik a HNB részére. Amennyiben ezt követően új értékkel bővítik az ágazati értéktárukat, azt minden év december 31-ig megküldik a HNB részére.

9. §

(1) Az egyházak, társadalmi szervezetek, csoportosulások az általuk önállóan azonosított nemzeti érték Magyar Értéktárba történő felvételét közvetlenül a HNB-nél kezdeményezhetik.

(2) A határon túli magyar nemzeti kisebbségek, közösségek adott országban elismert csoportosulása az általa nyilvántartásba vett nemzeti érték Magyar Értéktárba történő felvételét közvetlenül a HNB-nél kezdeményezheti.

10. §

(1) A HNB a Magyar Értéktárban összesíti és gondozza a települési, a megyei, az ágazati és a határon túli értékeket.

(2) A Magyar Értéktár összesítése során a HNB gondoskodik arról, hogy a több helyről beérkezett, azonos nemzeti érték egy nemzeti értéként kerüljön nyilvántartásra.

11. §

(1) A nemzeti értékek adatait, leírását, valamint a rájuk vonatkozó dokumentumokat a nyilvánosság számára hozzáférhetővé kell tenni.

(2) Az egyes értéktárakban fellelhető nemzeti értékek megismerését lehetővé kell tenni.

III. RÉSZ

A HUNGARIKUMOK ÉS A NEMZETI KINCSEK

8. A hungarikumok és a nemzeti kincsek kiválasztása

12. §

(1) A hungarikumok és a nemzeti kincsek nyilvántartása a Hungarikumok Nemzeti Gyűjteményében történik.

(2) A Magyar Értéktárból hungarikummá, valamint nemzeti kincssé nyilvánításra javaslatot tehet:

- a) a HNB tagja,
- b) a Települési Értéktár Bizottságok,
- c) a Megyei Értéktár Bizottságok,
- d) a hatáskörrel rendelkező állami szervek,
- e) egyházak, társadalmi szervezetek és csoportosulások,
- f) határon túli magyar nemzeti kisebbségek, közösségek adott országban elismert csoportosulása.

(3) Az európai uniós vagy nemzetközi elismeréssel rendelkező nemzeti értékek külön elbírálás nélkül hungarikumoknak minősülnek. Az e törvény erejénél fogva hungarikummá váló nemzeti értékek listáját a HNB közzéteszi.

(4) E törvény alapján nem minősíthetők hungarikummá a természetes személyek, jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező társaságok.

9. A Hungarikum Nemzeti Bizottság

13. §

(1) A HNB olyan független szakmai testület, melynek tudományosan megalapozott tevékenysége eredményeként megvalósul

- a) a Magyar Értéktár, ezen belül a Hungarikumok Nemzeti Gyűjteményének a kezelése, valamint az e törvényben meghatározott feladatok végrehajtása, valamint
- b) a nemzeti kincsek és a hungarikumok nemzeti értékek köréből történő kiválasztása és védelme.

(2) A HNB tagjainak a kiválasztása során törekedni kell arra, hogy a lehető legmagasabb szakmai színvonal, a széleskörű szakmai tapasztalatok, valamint a hungarikumok által lefedett legtöbb tudományterület képviselve legyen.

(3) A HNB

- a) a vidékfejlesztésért felelős miniszter által delegált 2,
- b) a gazdaságpolitikáért felelős miniszter által delegált 2,
- c) a kultúráért és oktatásért felelős miniszter által delegált 2,
- d) az önkormányzatokért felelős miniszter által delegált 2,

- e)* az igazságügyért felelős miniszter által delegált 2,
- f)* a Magyar Szabadalmi Hivatal vezetője által delegált 1,
- g)* a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: MTA) által delegált 1, valamint
- h)* a határon túli szervezetek által delegált 1

képviselőből áll. A képviselőt az őt delegáló személy a HNB tagságából indokolás nélkül bármikor visszahívhatja, és helyére új tagot delegálhat.

(4) A HNB elnöke a vidékfejlesztésért felelős miniszter.

(5) Nem lehet a HNB tagja az, akinek szellemi vagy termelő tevékenységével létrehozott produktuma hungarikumnak minősül, valamint aki hungarikum kereskedelmi célú forgalmazásával kapcsolatos tevékenységet végez.

14. §

(1) A HNB működéséhez szükséges forrásokat a vidékfejlesztésért felelős miniszter által vezetett minisztérium biztosítja.

(2) A HNB szervezetének és működésének rendjét alapszabályban kell meghatározni, amelyet a vidékfejlesztésért felelős miniszter hagy jóvá.

(3) A HNB titkársági feladatait a vidékfejlesztésért felelős miniszter által vezetett minisztérium látja el, titkárát a miniszter nevezi ki.

(4) A HNB üléseit a HNB elnöke szükség szerint, de legalább félévente hívja össze, továbbá köteles összehívni a tagok kétharmadának írásbeli kezdeményezésére.

15. §

(1) A HNB a nemzeti értékek által hordozott kiemelkedő érték megőrzése érdekében különösen:

- a)* összeállítja a Magyar Értéktárat;
- b)* ha valamely megyében nem hoztak létre Megyei Értéktár Bizottságot, úgy ellátja annak feladatait;
- c)* két évente, első alkalommal 2011. december 31-ig tájékoztatást ad az Országgyűlésnek a nemzeti értékek, a hungarikumok és a nemzeti kincsek azonosításának és rendszerezésének helyzetéről, a hungarikumok fenntarthatóságáról és hasznosításáról, valamint a HNB működéséről;
- d)* nyilvántartást vezet a Települési és a Megyei Értéktár Bizottságokról;
- e)* pályázatokat ír ki a települési, a megyei és az ágazati értéktárakban szereplő nemzeti értékek, valamint a hungarikumok és nemzeti kincsek megőrzésére, fenntartására, fejlesztésére, megismertetésére, védelmére, a termékek hazai és nemzetközi piaci bevezetésére vonatkozóan;
- f)* évente közzéteszi a Hungarikumok Nemzeti Gyűjteményét a Magyar Közlöny mellékletként megjelenő Hivatalos Értesítőben
- g)* internetes oldalt működtet, ahol megismerhető a Magyar Értéktár és a Hungarikumok Nemzeti Gyűjteménye.

(2) A HNB a hungarikumok és a nemzeti kincsek által hordozott kiemelkedő érték megőrzése érdekében:

- a) külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint kiválasztja, hogy mely értékek minősülnek a Magyar Nemzeti Értéktárból nemzeti kincsnek és hungarikumnak, indokolt esetben pedig dönt azok visszavonásáról;
- b) összeállítja a Hungarikumok Nemzeti Gyűjteményét;
- c) véleményezi a hungarikumokkal kapcsolatos jogszabályok tervezetét.

10. A hungarikumok védelme és fenntartása, a hungarikum megkülönböztető megjelölés használata

16. §

(1) A hungarikumok védelmének érdekében a „hungarikum” megkülönböztető megjelölés – bármilyen írásmóddal és szóösszetételben – különösen kereskedelmi forgalomban megjelenő termékek esetében csak azon nemzeti értékek esetében használható, melyeket a HNB hungarikummá nyilvánított, és amely szerepel a Hungarikumok Nemzeti Gyűjteményében.

(2) A „hungarikum” megkülönböztető megjelölés (1) bekezdéssel ellentétes használata a fogyasztó megtévesztésének minősül. Ez a rendelkezés fogyasztóvédelmi rendelkezés.

(3) A hungarikum megkülönböztető megjelölés használatáról - különösen kereskedelmi forgalomban megjelenő termékek esetében - a megkülönböztető megjelölés használatának megkezdése előtt értesíteni kell a HNB-t, amely erről nyilvántartást vezet.

(4) A hungarikum megkülönböztető megjelölés használatára vonatkozó egyéb szabályokat külön jogszabály állapítja meg.

11. A hungarikum tanúsító védjegy

17. §

(1) A hungarikum tanúsító védjegy bejegyzését a Vidékfejlesztési Minisztérium kezdeményezi. A védjegy piaci bevezetése és népszerűsítése, valamint a követelmények teljesülésének az ellenőrzése a HNB feladata.

(2) A hungarikum tanúsító védjegy tartalmi és formai követelményeit a HNB szabályzatban állapítja meg.

(3) A Vidékfejlesztési Minisztérium a védjegyhasználóval szerződést köt, a védjegyhasználó pedig használati díjat fizet.

(4) A hungarikumok e törvény erejénél fogva megkülönböztető értékkel bírnak, ezért kérelmezhető a védjegy használata.

(5) E törvény nem érinti a hatálybalépése előtt a korábbi jogszabályok alapján megszerzett hungarikum szót tartalmazó védjegyeket.

IV. RÉSZ ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

18. §

Ez a törvény a kihirdetését követő hónap második napján lép hatályba.

19. §

Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg

a) a nemzeti értékek által képviselt szakterületeket, a hungarikummá, valamint nemzeti kincsé minősítés, valamint a HNB eljárásrendjét, a nemzeti értékeket gondozó társadalmi intézmények működésére vonatkozó szabályokat, valamint a már létező gyűjtemények Magyar Értéktárba történő integrálását szolgáló szabályokat;

b) az e törvény alapján hungarikummá váló nemzeti értékeket, valamint a hungarikum megkülönböztető megjelölés használatára vonatkozó további szabályokat.

20. §

(1) A HNB- t legkésőbb e törvény hatályba lépésétől számított 90 napon belül létre kell hozni.

(2) A Hungarikumok Nemzeti Gyűjteményét első alkalommal e törvény hatálybalépésétől számított egy éven belül közzé kell tenni.

21. §

Hatályát veszti a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény *1. számú mellékletének d)* pontja.

22. §

A törvény tervezetének a műszaki szabványok és szabályok, valamint az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok terén információs szolgáltatási eljárás megállapításáról szóló, - a 98/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított - 1998. június 22-i 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 8-10. cikkében előírt egyeztetése megtörtént.